

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 347.191.3

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2021.6/03>

Бровченко Т.І.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Реформування цивільного законодавства України стосовно регулювання юридичних осіб та введення нової класифікації їх організаційно-правових форм потребувало узгодження різних аспектів їх створення та діяльності. Серед них важливими є установчі документи, оскільки на їх підставі юридичні особи не лише створюються, а й діють весь час свого існування. Саме вони покликані регулювати відносини, в яких перебуватимуть особи, що створили або в подальшому стали причетними до юридичних осіб. Водночас сучасне регулювання установчих документів перебуває не на належному рівні. Чимало спорів виникає стосовно їх юридичної природи.

Предмет дослідження – установчі документи юридичних осіб за законодавством України.

Законодавство України передбачає такі види установчих документів юридичних осіб: статут, положення, засновницький договір, меморандум, установчий акт. У статті проводиться аналіз цих документів через такий алгоритм міркувань: а) їхній зміст; б) строк їх дії; в) суб'єкти, які керуються цими документами та на яких вони поширюються; г) зв'язок установчих документів та правовідносин, які виникають при створенні юридичної особи.

Виходячи з того, що статут містить регулювання відносин передусім з корпоративного управління та інших відносин щодо прав та обов'язків учасників товариства та самого товариства, слід констатувати, що йдеться про корпоративні відносини. Ними є відносини між учасником та товариством, тобто суб'єктами цих відносин учасники товариства між собою не є. Засновницьким договором регулюються відносини між його сторонами, які є зобов'язальними, з чого випливає, що вони не можуть бути корпоративними. З огляду на те, що засновники установи не беруть участі в управлінні нею, вони не перебувають з установою в правовідносинах. Тому впливу на її установчі документи вони не здійснюють з моменту державної реєстрації установи.

Ключові слова: *Установчі документи юридичних осіб, статут, засновницький договір, установчий акт, меморандум, положення.*

Аналіз чинного українського законодавства дає змогу виявити такі види установчих документів юридичних осіб: статут, положення, засновницький договір, установчий договір, меморандум, установчий акт. При цьому неможливо встановити, чому саме законодавець встановлює для одних юридичних осіб такий установчий документ, як статут або положення, для других – засновницький (установчий) договір, для третіх – установчий акт. А буває, що юридична особа може мати альтернативний установчий документ, наприклад, командитне товариство може створюватися або на підставі засновниць-

кого договору, або меморандуму (ч. 3 ст. 134 ЦК України). Це залежить від кількості його повних учасників: якщо їх два і більше – то установчим документом командитного товариства буде засновницький договір, а якщо один – то меморандум.

Зміни установчих документів командитного товариства можуть відбутися і в подальшому, зокрема, якщо в ньому залишиться один повний учасник, то установчим документом буде вже не засновницький договір, а меморандум.

Ще одним з важливих як для теорії, так і для практики, є питання визначення юридичної природи тих чи інших установчих докумен-

тів юридичних осіб або доведення того, що всі установчі документи мають однакову юридичну природу. Існує схожість між меморандумом та установчим актом як виявленням волі засновників. Також спостерігається схожість і між установчим актом і статутом, який також вважається актом [6, п. 5.3]. Найбільш спірним є виявлення такої схожості між статутом та засновницьким договором, оскільки в такому разі доведеться визнати договірну природу статуту, з приводу чого ведуться тривалі спори.

Установчі документи юридичних осіб йменують також організаційними документами з посиланням на ДСТУ 6.39-72, 6.38-72, за яким у підгрупу організаційних документів включаються: положення, статuti, інструкції, правила. Щоправда, тут положенням називають правовий акт, що визначає порядок утворення, права та обов'язки, організацію праці як на підприємстві в цілому, так і в його структурних підрозділах (або нижчестоящих організаціях та філіалах). Положення бувають типові та індивідуальні і ще з радянських часів залишилося уявлення про те, що Положення про установу або про структурний підрозділ затверджується розпорядчим документом вищої організації або директором установи.

Стосовно ж загального кола питань щодо співвідношення між різними видами установчих документів юридичних осіб, що буде предметом детального дослідження в подальшому, можна запропонувати такий алгоритм міркувань: а) зміст установчих документів; б) строк їх дії; в) суб'єкти, які керуються цими документами та на яких вони поширюються; г) зв'язок установчих документів та правовідносин, які виникають при створенні юридичної особи.

Зміст установчих документів. Статут є установчим документом господарських товариств, кооперативів та громадських об'єднань, які мають структуру корпоративного управління у вигляді системи органів (вищого, виконавчого та контролюючого чи/або наглядового). Тому для цих юридичних осіб найважливішим є визначення порядку створення та компетенції таких органів, прийняття ними рішень та здійснення своїх повноважень. Ці питання належать до сфери цивільно-правового регулювання, що доводиться багатьма цивілістами. Зокрема, С. В. Артеменко зазначає, що управління акціонерним товариством є діяльністю його органів, спрямованою на збереження організаційної єдності товариства та досягнення цілей його утворення, яка здійснюється відпо-

відно до законодавства, статуту, внутрішніх документів. Автор доводить, що до цивільно-правових відносин з управління акціонерним товариством належать врегульовані законом, статутом, рішеннями зборів, іншими внутрішніми документами акціонерного товариства немайнові відносини щодо створення, порядку прийняття рішень, компетенції органів управління акціонерного товариства; відносини з виникнення, реалізації та припинення права на управління, що надаються акцією; відповідальність за збитки, завдані товариству членами органів управління [1].

Аналогічно можна визначити й такий установчий документ, як положення, який ще зустрічається в українському законодавстві. Так, наприклад, на підставі положення можуть діяти релігійні центри, управління, монастирі, релігійні братства, місії та духовні навчальні заклади (ч. 2 ст. 14 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації»), професійні спілки (частини 3 та 4 ст. 16 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»).

Це можна пояснити тим, що формування українського законодавства в 90-х роках минулого сторіччя перебувало ще під впливом законодавства радянського часу, де широко застосовувалось положення як установчий документ підприємства. Прикладом може бути Положення про соціалістичне державне виробниче підприємство, затверджене постановою Ради Міністрів Союзу РСР від 4 жовтня 1965 р. № 731 (у редакції від 11 квітня 1985 р.) [4], яке було типовим для всіх такого роду підприємств. Індивідуальних положень підприємства як юридичні особи того часу не мали.

Децю схожою є ситуація з модельними статутами, які передбачаються ч. 2 ст. 81 та ч. 1 ст. 87 ЦК України), але принципово відрізняються від типових та примірних статутів. І дотепер про положення як установчий документ йдеться в ч. 1 ст. 57 ГК України. Щоправда, у ч. 4 цієї ж статті вказується, що положенням визначається господарська компетенція органів державної влади, органів місцевого самоврядування чи інших суб'єктів у випадках, визначених законом.

Разом з тим і в сучасних законах трапляється посилання на положення як установчий документ, наприклад, положення Ради адвокатів регіону, яке затверджується Радою адвокатів України. Це викликає непорозуміння, адже логічно було б передбачити, щоб це був статут, затверджений конференцією адвокатів регіону. У літературі зазначається, що «запропоноване законодавцем рішення вносить у систему адво-

катського самоврядування елемент штучної централізації» [5, с. 322].

Важливість для юридичних осіб цих напрямів регулювання полягає у тому, що кожна юридична особа запроваджує свій підхід до численних нюансів корпоративного управління. Адже це дозволено законами, що містять чимало диспозитивних норм, які дозволяють у статутах юридичних осіб врегулювати питання корпоративного управління детальніше або навіть по-іншому, ніж це зроблено в законі.

Це стосується тих господарських товариств, які мають як установчий документ засновницький договір. Принцип свободи договору, заявлений у статтях 3, 6, 627 ЦК України, дозволяє максимально врегулювати відносини між його сторонами на власний розсуд. Водночас слід враховувати, що ці відносини, будучи договірними і такими, що піддаються регулюванню договором та законом з врахуванням зазначеного принципу, є й внутрішніми відносинами щодо діяльності господарського товариства як юридичної особи. Останнє впливає з того, що засновницький договір є установчим документом, тобто документом, на підставі якого не лише створюється, але й діє юридична особа. Засновницький договір повинен містити не лише права та обов'язки його сторін, зокрема щодо створення господарського товариства, а й щодо управління його діяльністю протягом усього строку існування цього товариства.

Інша справа, що в цих товариствах відсутні органи, а отже, не може йтися про регулювання в їх установчих документах (засновницьких договорах) корпоративного управління. Це пов'язано з усталеним розумінням корпоративного управління як регулятора діяльності виключно органів юридичної особи [9; 10].

Загальним поняттям корпоративного управління (Corporate Governance) охоплюється система виборних та призначених органів, які здійснюють управління діяльністю підприємницького товариства (корпорації), що відображає баланс інтересів усіх учасників корпоративних відносин (акціонерів, акціонерного товариства), а також його менеджерів та кредиторів і спрямована на одержання максимально можливого прибутку від діяльності товариства [3].

Згідно з визначенням Світового банку корпоративне управління поєднує в собі норми законодавства, нормативних положень та комерційну практику у приватному секторі, що дозволяє товариствам залучати фінансові та людські ресурси, ефективно здійснювати підприємницьку діяль-

ність і, таким чином, продовжувати своє функціонування, накопичуючи довгострокову економічну вартість шляхом підвищення вартості акцій і дотримуючись при цьому інтересів всіх осіб, що беруть участь у товаристві, та інтересів суспільства в цілому. Головними характерними рисами ефективного корпоративного управління є: прозорість (відкритість) відповідної фінансової інформації та інформації про діяльність акціонерного товариства, здійснення контролю за діяльністю управління; всебічний захист прав та інтересів акціонерів; незалежність наглядової ради у визначенні стратегії товариства [3].

Корпоративне управління покликане забезпечити такі правові механізми діяльності органів юридичної особи, які дозволили б досягти найбільшого ефекту при додержанні інтересів всіх учасників цієї організації, а також публічних інтересів. Ясно, що потреба в корпоративному управлінні насамперед виникає тоді, коли юридична особа побудована на корпоративних підставах (у ній складаються корпоративні відносини) та в ній беруть участь чимало учасників. Як правило, питання корпоративного управління актуальні для акціонерних товариств. Щодо таких господарських товариств, як повні та командитні товариства, в яких беруть участь декілька осіб, про корпоративне управління взагалі йтися не може, тим більш при відсутності у цих товариств органів з відповідною компетенцією.

У такому разі зміст засновницького договору як установчого документа цих видів господарських товариств принципово відрізняється від статуту акціонерних товариств та товариств з обмеженою і додатковою відповідальністю, а також кооперативів, громадських об'єднань та інших юридичних осіб, що діють на підставі статутів.

Одночасно постає питання про те, що ж тоді покликані регулювати ці установчі документи. Відповідь на нього можна надати, спираючись на статті 88, 120–122 ЦК України. Попри те, що в повному та командитному товариствах відсутні органи та, як наслідок, сенс у корпоративному управлінні, є потреба у регулюванні управління цими товариствами та ведення справ. Лише зазначимо, що це стало підставою для твердження, що повні та командитні товариства корпораціями не є [11; 8].

Тим не менш, у засновницькому договорі має міститися те, яким чином приймаються рішення учасниками з приводу управління товариством – одногосно чи більшістю голосів, за яким принципом відбувається голосування, як і хто пред-

ставляє товариства у правовідносинах з третіми особами та інші питання, що перехреснюються з корпоративним управлінням. Тобто в цих питаннях наявна схожість змісту засновницького договору та статуту.

Щодо установчого акта, то його зміст взагалі сучасними законами України не визначений, власне, як і те, яким чином управляється установа. Тому безперечно, що істотні навантаження покладаються на установчі документи установ, оскільки ніде більше цього зробити неможливо. Водночас така ситуація викликає напруження, адже вона є практично безпрецедентною для українського правового середовища.

Так, у ст. 101 ЦК України «Управління установою» лише зазначається, що засновники установи не беруть участі в управлінні нею, та вказується, які органи установи обов'язково створюються, а які – можуть створюватися. До перших однозначно законодавець відніс правління, а про другі в цій статті не згадується. Що стосується наглядової ради, то з контексту статті не ясно, чи обов'язкове її створення. У цілому ж вказана стаття ЦК України побудована таким чином, що не містить практично ніякої інформації, бо хто створює ці органи, якщо не засновники установи, яким чином формується їх склад у подальшому та на інші питання отримати відповідь, спираючись на цю статтю, неможливо.

Отже, установчому акту приділяється найменше уваги при законодавчому регулюванні, а значить, його зміст може формуватися фактично без приписів законодавства. Між тим при цьому незрозуміло, хто саме буде розробляти цей акт, а тим більше – вносити до нього зміни.

Строк дії установчих документів. На перший погляд, це питання здається незначущим, але це не так. Передусім виходитимемо з того, що маємо справу з установчими документами юридичної особи. Якщо так, то при відсутності юридичної особи немає сенсу вести мову про її установчі документи. Тому логічно припустити, що установчий документ діятиме з моменту виникнення юридичної особи. Останнім є її державна реєстрація, а тому з цього моменту починається строк дії її установчого документа. Це так і є стосовно статуту або положення, однак не стосується засновницького договору.

Засновницький договір хоч і є установчим документом юридичної особи, але за своєю природою залишається договором. Відповідно до ст. 631 ЦК України строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права

і виконати свої обов'язки відповідно до договору. Договір набирає чинності з моменту його укладення. А згідно з ч. 1 ст. 638 ЦК України договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх його істотних умов.

Відповідні корективи вносить у це питання ст. 640 ЦК України, за частинами 2 та 3 якої якщо відповідно до акта цивільного законодавства для укладення договору необхідно також передання майна або вчинення іншої дії, договір є укладеним з моменту передання такого майна або вчинення певної дії. Договір, що підлягає нотаріальному посвідченню, є укладеним з дня такого посвідчення. У цьому контексті можна припустити, що такою «іншою дією» є державна реєстрація юридичної особи.

Варто згадати й ст. 212 ЦК України, відповідно до якої особи, які вчиняють правочин, мають право обумовити настання або зміну прав та обов'язків обставиною, щодо якої невідомо, настане вона чи ні (відкладальна обставина). Проте сторони засновницького договору не можуть вважатися такими, яким невідомо, чи настане та обставина, з якою пов'язуються їх права та обов'язки. Адже вони саме цього прагнуть – це їх мета, до якої вони рухаються. І наступним кроком створення господарського товариства є його державна реєстрація.

Щодо форми засновницького договору, то відповідно до ч. 1 ст. 87 ЦК України для створення юридичної особи її учасники (засновники) розробляють установчі документи, які викладаються письмово і підписуються всіма учасниками (засновниками), якщо законом не встановлено інший порядок їх затвердження. Про просту письмову форму засновницького договору повного та командитного товариств йдеться й у ч. 1 ст. 120 та ч. 1 ст. 134 ЦК України. Тому ч. 3 ст. 640 цього Кодексу в таких випадках не застосовуватиметься.

Виходить, що для визначення строку дії засновницького договору має діяти правило ч. 1 ст. 638 ЦК України, і права та обов'язки сторін цього договору можуть виникати саме з моменту досягнення згоди між ними, а не з моменту державної реєстрації товариства. Адже сторони договору зобов'язуються один перед одним діяти і по створенню товариства, і після його створення.

Однак у цьому разі виникає неподолана складність: хоча такий договір вважається укладеним з моменту його підписання сторонами, але як установчий документ товариства він не може виникати із цього моменту. Як установчий документ він буде діяти лише після державної реєстрації товариства.

Наявна непроста ситуація: засновницький договір укладається з одного моменту, а стає установчим документом – з другого, тобто спостерігається його певна трансформація.

Ще більш проблем з установчим актом, який, як впливає з ч. 3 ст. 87 ЦК України, може міститися в заповіті. Відомо, що ті розпорядження, що містяться в заповіті, зокрема, стосовно створення установи, мають відбутися у певні строки, бо прийняття спадщини здійснюється протягом 6 місяців після відкриття спадщини (ст. 1270 ЦК України). З прийняттям спадщини й оформленням прав на неї, у тому числі стосовно майна, яке заповідач хотів би передати установі, що мала створюватись спадкоємцем(ями), заповіт вже не діятиме. Однак установа як юридична особа повинна мати установчий документ, який би діяв протягом всього часу її існування.

Крім того, немає сумніву, що в заповіті може міститися лише воля заповідача на утворення установи через передання їй майна спадкоємцем. Однак у заповіті не передбачатиметься зміст установчого документа цієї установи з визначенням того, які в ній будуть органи та як вони вирішуватимуть питання управління установою.

Суб'єкти, які керуються установчими документами та на яких вони поширюються. Визначення кола цих суб'єктів пов'язане з баченням установчих документів як локальних актів (для юридичних осіб корпоративного устрою – локальних корпоративних актів), які є важливими для регулювання відносин усередині юридичних осіб – корпоративних відносин. Отож ці документи мають локальну сферу дії і поширюються на осіб, причетних до юридичних осіб, тобто тих, хто перебуває з ними у правовідносинах (участі, членства тощо). Адже законодавець передбачив численні диспозитивні норми, що дають можливість учасникам товариств використати у своїх внутрішніх документах прийнятну модель поведінки.

Саме це ще раз свідчить про перевагу приватного характеру корпоративного права над публічним, яке покликано виконувати обслуговуючу роль у розвитку приватних відносин для належного здійснення прав їх суб'єктів у своїх інтересах і без перешкод для всіх інших осіб. Як справедливо зазначає І.С. Шиткіна, обмеження імперативного нормативізму є не послабленням функції державного регулювання підприємницької діяльності, а навпаки, зосередженням централізованої нормотворчості на ключових позиціях юрисдикційних відносин [12]. Саме для корпоративних

відносин саморегуляція є головним елементом механізму їх реалізації, який, будучи заснованим на законі, набуває найбільшої ефективності.

Локальні корпоративні акти: а) спрямовані на уточнення та конкретизацію норм законів, передбачення механізмів їх реалізації; б) можуть встановлювати інші моделі регулювання порівняно з передбаченими в законі, тому що це дозволяється законом або в них фіксується обрання однієї з альтернативних моделей; в) заповнюють прогалини в законодавстві; г) вирішують на локальному рівні проблеми співвідношення регулювання корпоративних відносин різними галузями законодавства (наприклад, цивільним і трудовим). Останнє стосується, наприклад, питань притягнення до відповідальності посадових осіб виконавчих органів товариства для запобігання ускладненням через відмінності в цьому питанні між цивілістичним підходом і трудовим законодавством та для дієвості норми ч. 4 ст. 92 ЦК України про солідарну відповідальність цих осіб.

Така характеристика локальних корпоративних актів дає змогу стверджувати, що в них одночасно втілюється як воля держави, оскільки вона дозволяє їх прийняття товариством, так і воля товариства. Водночас загальні норми корпоративного законодавства в локальних актах деталізуються стосовно відповідного товариства.

Натомість, хоча дія установчих документів і стосується насамперед учасників корпоративних відносин, але впливає й на права інших осіб – контрагентів по договорах, які укладаються товариством, і реєстраторів, учасників фондового ринку, набувачів акцій та інших. Усі ці особи мають бути обізнані щодо змісту установчих документів юридичних осіб, оскільки ступінь їх обізнаності може істотно впливати на їх права та обов'язки. Так, особи, які мають намір придбати акції акціонерного товариства, вправі вимагати інформації щодо корпоративного управління в ньому. Контрагенти мають вимагати інформацію про порядок укладення правочинів акціонерним товариством, щоб бути впевненими в його додержанні, якщо йдеться про значні правочини та правочини із заінтересованістю (статті 70, 71 Закону України «Про акціонерні товариства»).

Водночас слід враховувати, що додержання вимог установчих документів та інших локальних актів юридичних осіб покладається на останніх (в особі того посадовця, який уповноважений діяти від імені цієї юридичної особи). Більше того, Верховний суд України прямо зазначив, що у відносинах із третіми особами обмеження

повноважень щодо представництва юридичної особи не має юридичної сили, крім випадків, коли юридична особа доведе, що третя особа знала чи за всіма обставинами не могла не знати про такі обмеження. Верховним Судом України підкреслено, що це положення є гарантією стабільності майнового обороту і загальноприйнятим стандартом у світовій практиці, зокрема відповідно до Першої директиви 68/151/ЄЕС Ради Європейських співтовариств від 9 березня 1968 р. [7].

Утім, була висловлена думка про те, що учасниками корпоративних відносин залежно від наявності чи відсутності корпоративних інтересів (загальнокорпоративного чи індивідуально-корпоративних) бувають: 1) суб'єкти корпоративних правовідносин або безпосередні їх учасники (засновники та учасники господарського товариства, саме товариство) та 2) опосередковані учасники (кредитори та облігаціонери товариства, споживачі продукції, робіт, послуг господарського товариства, територіальна громада за місцем розташування товариства, держава як організатор господарського життя та виразник публічних інтересів [2].

Напевно, такий надто широкий підхід до трактування учасників корпоративних правовідносин є спірним і у всякому разі нічого не дає для визначення впливу установчих документів юридичних осіб на опосередкованих учасників корпоративних правовідносин.

Зв'язок установчих документів та правовідносин, які виникають при створенні юридичної особи. Це питання, на наш погляд, є ключовим і його висвітлення дасть змогу наблизитися до висловлення пропозицій стосовно вдосконалення регулювання установчих документів юридичних осіб. З приводу цього слід висловити такі міркування.

По-перше, якщо йдеться про правовідносини, то важливим є їх суб'єктний склад. Виходячи з того, що статут є установчим документом товариства і містить регулювання відносин передусім з корпоративного управління та інших відносин щодо прав та обов'язків учасників товариства та самого товариства, слід констатувати, що йдеться про корпоративні відносини. Згідно ж зі ст. 167 ГК України корпоративними є відносини між учасником та товариством. Тобто суб'єктами цих відносин учасники товариства між собою не є.

По-друге, засновницький договір припускає, що ним регулюються відносини між його сторонами. Оскільки цей установчий документ є договором, то маємо договірні відносини. Отже, у разі наявності в юридичної особи засновницького договору як установчого документа, слід констатувати, що між його сторонами (учасниками товариства) виникають договірні (а не корпоративні правовідносини).

По-третє, установчий акт є виразом волі засновника установи щодо її створення та інших аспектів, передбачених у ч. 3 ст. 88 ЦК України. Однак, виходячи з того, що засновники установи не беруть участі в управлінні нею (ч. 1 ст. 101 ЦК України), вони не перебувають з установою в правовідносинах. Тому впливу на її установчі документи вони не здійснюють з моменту державної реєстрації установи.

На підставі наведеного можна зробити висновок, що установчі документи юридичних осіб різняться залежно від: організаційно-правової форми юридичної особи, виду товариства, створення юридичної особи вперше чи внаслідок реорганізації, кількості учасників. До цього слід додати необхідність розмежування установчих документів юридичної особи, документів про її заснування та документів, що подаються для державної реєстрації.

Список літератури:

1. Артеменко С.В. Цивільно-правові проблеми управління акціонерним товариством : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2004. 20 с.
2. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних і приватних інтересів в господарських товариствах : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2004. 32 с.
3. Спасибо-Фатєєва І.В., Кібенко О.Р., Борисова В. І. Корпоративне управління : монографія ; за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : 2007. 498 с.
4. Положение о социалистическом государственном производственном предприятии : утв. постановлением Совета Министров СССР от 04.10.1965 № 731 (в ред. от 11.04.1985). URL: <http://www.referent.ru/1/46907>.
5. Правове регулювання некомерційних організацій в Україні : монографія / І.В. Спасибо-Фатєєва, В.І. Борисова, О.П. Печений та ін. ; за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків, 2013. 480 с.
6. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з корпоративних правовідносин : Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України від 14.07.2016 № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004600-16#Text>

7. Про координацію гарантій (застережних заходів), які вимагаються країнами-членами від компаній в рамках контексту другого абзацу Статті 58 Договору для захисту інтересів членів та інших з перспективою зробити такі гарантії однаковими в усьому Співтоваристві : Перша директива 68/151/ЄЕС Ради Європейських співтовариств від 09.03.1968 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_453.

8. Спасибо-Фатєєва І.В. Вчення про корпоративні права і цивільні доктрина. *Право України*. 2014. № 6. С. 84–92.

9. Спасибо-Фатєєва І.В. Про питання юридичної сутності управління в сучасних умовах. *Проблеми законності*. 2002. № 53. С. 122–132.

10. Спасибо-Фатєєва І.В. Юридична природа права на управління в акціонерному товаристві. *Вісн. Акад. прав. наук України*. 1999. № 3. С. 77–88.

11. Спасибо-Фатєєва І.В. Юридичні особи за ЦК України. *Право України*. 2014. № 2. С. 70–79.

12. Шиткіна І.С. Локальное (внутреннее) нормотворчество в акционерном обществе. *Предпринимат. право*. 2005. № 3. С. 18–31.

Brovchenko T.I. LEGISLATIVE REGULATION OF FOUNDING DOCUMENTS OF LEGAL ENTITIES

Reforming the civil legislation of Ukraine regarding the regulation of legal entities and the introduction of a new classification of their organizational and legal forms required the coordination of various aspects of their creation and operation. Among them, the founding documents are important, because on their basis legal entities are not only created, but also operate throughout their existence. They are called to regulate the relations in which there will be persons who created or subsequently became involved in legal entities. At the same time, modern regulation of founding documents is not at the high level. There is a lot of controversy about their legal nature.

The subject of research – the constituent documents of legal entities under the laws of Ukraine.

The legislation of Ukraine provides for the following types of founding documents of legal entities: charter, regulations, founding agreement, memorandum, founding act. The article analyzes these documents through the following algorithm of considerations: a) their content; b) the term of their validity; c) individual that are guided by these documents and to which they apply; d) the connection of the founding documents and legal relations that arise when creating a legal entity.

Based on the fact that the charter contains the regulation of relations primarily on corporate governance and other relations regarding the rights and obligations of the participants of the company and the company itself, it should be stated that it is a corporate relationship. There are the relationship between the participant and the company, is the subjects of this relationship are not members of the company. The founding agreement regulates the relationship between its parties, which is binding, which means that they cannot be corporate. Based on the fact that the founders of the institution do not participate in its management, they are not in a legal relationship with the institution. Therefore, they do not influence its founding documents from the moment of state registration of the institution.

Key words: *Founding documents of legal entities, charter, founding agreement, founding act, memorandum, regulations.*